

EN FUNGERANDE SOCIAL FINANSMARKNAD I DALARNA

NYA VÄGAR FÖR ATT FINANSIERA
SAMHÄLLSNYTTA & LOKAL UTVECKLING

"Vi ser att den sociala ekonomin har kraften att lösa samhällsutmaningar – men den behöver rätt verktyg. Mikrofonden Dalarna är ett sådant verktyg."

Ingrid Westerfors, huvudförfattare förstudie, kreditschef
Mikrofonden Sverige

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Upphandlingscenter
FALUN BORLÄNGE REGIONEN

Dalarna står inför stora samhällsutmaningar. Den demografiska utmaningen ser ut att ge den lägsta andelen personer i arbetsför ålder i hela Sverige.

Behovet av välfärdstjänster kommer öka markant i vår region där det redan nu råder brist på arbetskraft inom många branscher.

Vi behöver lösningar som gör det möjligt och attraktivt att bo och leva i hela regionen där alla får möjlighet att känna sig delaktiga i samhällsutvecklingen.

I Dalarna finns en stark tradition av lokal organisering inom civilsamhället, kooperativt och socialt företagande, folkbildning och idéburna verksamheter – det som kallas den sociala ekonomin. Dessa aktörer har länge fyllt viktiga samhällsfunktioner där offentliga eller privata aktörer inte räckt till.

Men idag saknas ofta tillgång till finansiering för att kunna starta, driva utvecklingsprojekt, skala upp eller delta i upphandlingar.

Banker har låg kunskap om den sociala ekonomins aktörer, bredd av verksamheter och olika associationsformer. Många av dessa aktörer saknar säkerheter att pantsätta, och upplever att deras affärs- och verksamhetsmodeller inte förstås. Resultatet blir att idéer som kan skapa jobb, inkludering och samhällsnytta aldrig blir verklighet.

EU:s handlingsplan för social ekonomi pekar ut just detta som ett av de största hindren för sektorns tillväxt. Sverige ligger efter – men Dalarna har nu chansen att ta täten, för att finansiera samhällsnytta och lokal utveckling.

Den här förstudien visar hur vi kan bygga en fungerande social finansmarknad i Dalarna – där offentliga aktörer, civilsamhälle, akademi och näringsliv samverkar för att möjliggöra investeringar i sociala innovationer och samhällsentreprenörskap.

OM PROJEKTET

Förstudien "**Fungerande social finansmarknad i Dalarna**" har genomförts inom Svenska ESF-rådet utlysning för innovativa finansieringsformer, i samverkan mellan:

Region Dalarna, Coompanion Dalarna, Mikrofonden, Hela Sverige ska leva Dalarna, Skoopi, Dalarnas Bildningsförbund och Upphandlingscenter Falun-Borlänge regionen inom Svenska ESF-rådets utlysning för innovativa finansieringsformer.

Den visar hur Dalarna kan ta hem europeiska erfarenheter och bygga en regional modell för social finansiering.

Läs hela rapporten på coompanion.se/dalarna

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Vad är problemet?

- **Det offentliga har inte längre resurser** att ensamt möta alla samhällsutmaningar.
- **Det traditionella finansiella systemet är inte anpassat** för sociala innovationer och samhällsentreprenörskap och det sektorsövergripande arbetssätt som detta kräver.
- **Organisationer och företag** inom den sociala ekonomin nekas ofta banklån trots att de skapar stor samhällsnytta.
- **Finansieringsgapet i Sverige** är stort jämfört med andra EU-länder.
- **Stöden till folkbildning och civilsamhället** minskar, samtidigt som nya lösningar efterfrågas.
- **Näringslivet och filantropiskt kapital efterfrågas.** Det finns ett ökat intresse att investera i och bidra till samhällsnytta men man saknar verktyg.

"Vi behöver skapa en finansmarknad som förstår och möter den sociala ekonomins behov. Det är inte bara rätt – det är smart och ligger helt rätt i tiden."

Ulrica Persson, verksamhetsledare Coompanion Dalarna

Vilka behov har den sociala ekonomins aktörer i Dalarna?

Förstudiens samlade bild av den sociala ekonomins behov av stöd och finansiering visar:

- **Fortsatt stort behov av bidragsfinansiering**, önskan om stöd och enklare vägar.
- **Behov av kompletterande kapital** för att starta, göra investeringar, skala, klara likviditet eller kunna delta i upphandlingar eller större projekt.
- **Ökade krav från projektfiansiärer** att mottagare på förhand ska visa att man klarar likviditeten skapar behov av garant och intermediär.
- **Ökade förväntningar** på det privata näringslivet och filantroper att bidra.
- **En generellt låg finansieringsmognad** skapar behov av stöd, utbildning och kapacitetsbyggande.

“Vi behöver förstå att den sociala ekonomin bidrar med stor samhällsnytta och omfattande kostnadsbesparingar för Dalarna. Hade den sociala ekonomin varit fullt ut kommersiell så hade privata aktörer redan mött upp sektorns behov.

Eftersom sektorn inte är det, behöver olika aktörer inom offentlig och privat sektor gå ihop, samverka, bjuda till och dela på risker, så att det goda samhället får en chans att bli till och vidareutvecklas”.

Anna Grönvall, processledare i förstudie, Coompanion Dalarna.

Vad är lösningen?

Förstudien föreslår en ny, kostnadseffektiv modell för samverkan och finansiering, med potential att minska administrativ överbyggnad och i större utsträckning nyttja och förstärka befintliga stödstrukturer:

Mikrofonden Dalarna – en regional plattform för social finans

- **Bygger på samverkansavtal** mellan Mikrofonden Sverige och Coompanion Dalarna där dessa parter aktivt samverkar kring rådgivning och finansiering för den sociala ekonomin.
- **Möjliggör investeringar från banker, försäkringsbolag, sparbanker, offentliga aktörer och andra finansiärer** – som placeras hos Mikrofonden Sverige men öronmärks för investeringar i Dalarna.
- **Erbjuder till exempel förlagsinsatser, riskvilliga lån** och garantier för banklån, leasing och hyreslokaler till aktörer i den sociala ekonomin och sociala företag.
- **Modellen kombinerar lokal förankring** och verksamhetsnära stöd med nationell kredithantering i enlighet med Finansinspektionens krav.

En uppdaterad Dalamodell för socialt hållbar upphandling

- **Juridiskt granskad** vägledning för offentlig sektor.
- **Inkluderar nya verktyg** som Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) och sociala utfallskontrakt.
- **Möjliggör strategisk användning** av upphandling som utvecklingsverktyg.
- **Materialet går att hitta via** www.upphandlingsdialogdalarna.se

Effektmätning och uppföljning enligt nya standarder, SS 29000 och SS 29001

- **Ett gemensamt språk** för beskrivning av insatser, nyttor och effekter.
- **Skapar transparens och tydlighet** för finansiärer, offentliga aktörer och aktörer i den sociala ekonomin.

Vad har vi lärt oss?

Studieresan till Portugal blev en nyckelaktivitet i förstudien. Där har man lyckats bygga en fungerande social finansmarknad genom:

- **Samverkan mellan offentlig sektor**, civilsamhälle och finansbransch samt aktörer i EU som Europeiska Socialfonden, ESF.
- **Samordning av blandfinansiering** (ofta en kombination av offentligt, privat och filantropiskt kapital) som växlar upp offentliga medel. Även test och utveckling av finansiella instrument som sociala utfallskontrakt.
- **Satsning på stöd och resurser** för att utveckla sociala innovationer, bygga kapacitet och öka finansieringsmognaden hos företag och aktörer i den sociala ekonomin bl.a. genom inkubatorer öppna för alla associationsformer.

“Portugal har visat att det går att skapa ett ekosystem där sociala innovationer får stöd att växa – och att det offentliga kan spela en aktiv roll i att möjliggöra detta. Genom att ta hem dessa erfarenheter till Dalarna har vi nu en konkret modell redo att implementeras.”

Ylva Lundkvist Fridh, vd Mikrofonden Sverige

Nu gör vi det tillsammans i Dalarna

För att nå målen i Dalastrategin 2030 krävs en gemensam kraftsamling från offentlig sektor, civilsamhälle och näringsliv. Genom att samverka och bygga en social finansmarknad skapas förutsättningar för social innovation, samhällsnytta och en hållbar utveckling.

En social finansmarknad är inte bara ett verktyg – det är en möjlighet att göra något riktigt bra tillsammans. Låt oss börja här och nu. Tillsammans kan aktörer inom det offentliga, sociala ekonomin och näringslivet samverka för att:

- 1 Ge stöd för att bygga kapacitet** och att öka finansieringsmognaden för aktörer i den sociala ekonomin – via exempelvis Hubb för samhällsentreprenörskap och sociala innovationer.
- 2 Etablera Mikrofonden Dalarna** med öronmärkta medel från Region Dalarna samt andra offentliga och privata aktörer för investeringskapital samt långsiktig drift och utveckling av fonden.
- 3 Ta ett större offentligt ledarskap** för att genom socialt hållbar upphandling, IOP, utfallskontrakt och andra verktyg skapa efterfrågan på den sociala ekonomins innovationskraft och beprövade lösningar.
- 4 Utveckla och samordna former av blandfinansiering** där offentliga regionala medel används som hävstång för att attrahera kapital från såväl privata aktörer som EU, i samverkan med Mikrofonden Dalarna.

"Nu kan vi skapa nya verktyg, så låt oss tillsammans ta gemensamma steg för ett hållbart Dalarna med utvecklingskraft i alla delar av länet"

Mikael Källman, projektledare, Region Dalarna

Vill du vara med och skapa framtidens finansmarknad för samhällsnytta i Dalarna?

Läs rapporten, ta ställning, investera – och bidra till ett
mer hållbart och sammanhållet Dalarna.

COOMPANION DALARNA

Anna Grönvall

anna.gronvall@coompanion.se
coompanion.se/dalarna

MIKROFONDEN SVERIGE

Ingrid Westerfors

ingrid.westerfors@mikrofonden.se
mikrofonden.se

REGION DALARNA

Mikael Källman

mikael.kallman@regiondalarna.se
regiondalarna.se/regionalutveckling

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Läs rapporten här